1853. DERTIGSTE JAARGANG. N°. 63.

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer COURANT geschiedt op **Woensdag** en **Zaturdag**. De prijs is per *drie maanden* te Assen *f* 1.60, buiten Assen franco per post *f* 1,75.

ZATURDAG 6 AUGUSTUS.

De prijs der Advertentien is van 1 tot 5 regels **75** cent en voor elken regel meer **10** cent, behalve 35 cent zegelregt.

DE COMMISSARIS DES KONINGS IN DE PROVINCIE *DRENTHE*, brengt ter kennis van de belanghebbenden, dat de Dievervalbrug, gelegen over de Drentsche Hoofdvaart, wegens noodzakelijk te doene herstellingen, op Zondag, Maandag en Dingsdag den 7, 8 en 9 dezer voor de passage met rijtuigen gestremd zal zijn.

ASSEN, 5 Aug. 1853.

Voor den Commissaris des Konings voorn. afwezig, het lid van Gedeputeerde Staten,
H. H. A. SLUIS,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER GEMEENTE *ASSEN*, doen te weten, dat de rekening en verantwoording van de inkomsten en uitgaven dezer gemeente over 1852 den Raad is aangeboden met alle daartoe behoorende bescheiden den 30 Julij j.l., en dat dezelve ter Secretarie voor een ieder ter inzage zal voorliggen van af den 4 tot en met den 18 dezer maand; met kennisgeving, dat het stuk aldaar in afschrift is te bekomen tegen betaling der kosten,

ASSEN, den 1 Augustus 1853.

De Burgemeester, H. J OOSTING.
De Secretaris. KIJMMELL.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER GEMEENTE *ASSEN*, doen te weten, dat het kohier der schoolgelden dezer gemeente over het dienstjaar, aangevangen 1 Mei 1853 en zullende eindigen den laatsten April 1854, voorloopig gearresteerd in hunne vergadering van 18 Julij j.l., door den Raad dezer gemeente bepaaldelijk is vastgesteld den 30 derzelfde maand, en dat hetzelve ter voldoening aan art. 265 der Gemeente-wet ter Secretarie dezer gemeente voor den tijd van acht dagen aanvangende 4 Augustus aanstaande, voor een ieder ter inzage zal voorliggen, kunnende de belanghebbenden gedurende dien tijd tegen des Raads aanslagen, hunne bezwaren inbrengen bij 't collegie van H. H. Gedeputeerde Staten van Drenthe.

ASSEN, den 1 Augustus 1853.

De Burgemeester, H. J. OOSTING.
De Secretaris, KIJMMELL.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER GEMEENTE *ASSEN*, brengen ter kennis der belanghebbenden, dat volgens de bepalingen van art. 22 van het reglement op het beheer der wegen en waterlossingen in Drenthe, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 2 Augustus 1852 no. 57, de stroomen en waterlossingen in de gemeente Assen tusschen den 21 Augustus en 1 September aanstaande zullen worden geschouwd, en worden de pandpligtigen derhalve uitgenoodigd, om hunne panden in dezelve in orde te brengen ter voorkoming van bekeuringen.

ASSEN, den 25 Julij 1853.

De Burgemeester, H. J. OOSTING.
De Secretaris, KIJMMELL.

OVERZIGT DER BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN.

Aan den Oosterschen hemel zijn weder donkere wolken zaamgetrokken. Men verzekert althans, dat Engeland en Frankrijk en zelfs Oostenrijk de geteekende overeenkomst tusschen Turkije en Rusland afkeuren en nieuwe verzoenings-voorstellen naar Petersburg zonden. 't Zal spoedig blijken, wat daarvan is, doch dit blijkt overtuigend, dat men nopens deze geheele zaak zeer in 't onzekere verkeert, omdat men den inhoud van de geslotene overeenkomst niet in alle deelen kent. Ons gevoelen blijft echter, dat de vrede niet zal worden verstoord — dat Rusland aan Engeland's en Frankrijk's ontevredenheid geen heel groot gewigt zal hechten, en de Sultan, tusschen de verschillende partijen door, een goed heenkomen zal zoeken. Overigens ontbreekt het aan geene geruchten. Wij zullen er eenige noemen: Frankrijk toont zich steeds het gevoeligst tegenover Rusland — Engeland zou oorlogzuchtiger zijn geworden en lust hebben, om, worden de vorstendommen niet ontruimd, Kronstädt te bombarderen !! — Oostenrijk voegt zich meer en meer aan de zijde van genoemde Mogendheden en zendt, zoo stil mogelijk, troepen naar de Turksche grenzen; — te Konstantinopel neemt de wrevel tegen de Christenen toe, en die zal nog vermeerderen, als de Egyptische vloot, talrijk en goed uitgerust, voor die stad verschijnt — de Hospodars van Moldavië en Wallachije weigeren, op raadgeving van Rusland, de gewone schatting aan den Sultan — Engeland vraagt daaromtrent aan het Petersburger Hof inlichtingen — de Russische gezant beklaagt zich bij Louis Napoleon over de oorlogzuchtige en tegen Rusland gerigte artikelen in Fransche dagbladen, waarop de Keizer antwoordt, dat alleen de *Moniteur* de tolk der Regering is — van Rusland is gevraagd eene openlijke en ronde verklaring, of het *oorlog* of *vrede* wil, enz. enz. enz.

Wat is er van dat alles *waarheid?*

Men hebbe een weinig geduld. Tot nu toe was, 't geen heden gezegd werd, op den volgenden dag òf een leugen òf een onjuist berigt, en er is dus niet de minste schade van te verwachten, als men zijn ongeduld een weinig tempert. Echter schijnt het waar te zijn, dat de genoemde Hospodars geene schatting meer aan den Sultan betalen, en dat Engeland daarover inlichtingen gevraagd heeft.

Engeland en Frankrijk geven, wat die Rijken zelve betreft, weinig belangrijk nieuws en ook Duitschland levert niets gewigtigs tot ons politiek overzigt, terwijl uit Italie, Spanje en Portugal mede geene belangrijke tijdingen tot ons kwamen.

Iets toch willen wij uit Frankrijk en Duitschland mededeelen. Zoo als men weet, heeft Jules Favre gepleit voor Felix Pijat, Boichot, Caussidiere en Roogé, leden der zoogenaamde *Commune revolutionnaire* of het roode complot en wel in zeer opmerkelijke zelfs stoute taal. „Er zijn onder de beschuldigden — zeide hij — mannen, die de wet verdedigden tegen het ruwe geweld, — er zijn onder de verbannenen, die veroordeeld werden door gemengde zich zelve opgeworpen hebbende commissiën, die de rol van overwinnaar tegenover overwonnenen speelden, doch geen vonnis konden uitspreken, zwijg dus daarover, want er kan immers geen vonnis zijn, waar geene *regters* waren. Hier staan wij nu voor eene regtbank. Waarlijk ik geloof, dat de *instellingen* dezes Lands *zamenzweren* tegen de *rust* daarvan, en dat de dag wel eens kan komen, waarop deze nu *schijnbaar zoo effen bodem*, een *afgrond* opent, waarin wij allen *verzinken*. Het openbaar Ministerie is bezorgd over het beroep der beschuldigden op de armee — de armee, wier vaandels de beschermers zijn van eer en deugd. De armee! Mag ik nog hierbij niet vragen; en Cavaignac?! wat beduidt de naam Cavaignac? Gij hebt zijn degen gezegend... en is hij verbroken. En Lamoricière? die edelmoedige held .,. en Bédeau, wiens bloed werd vergoten in de Junijdagen ... en Changarnier, die stoutmoedige soldaat, door elk gevierd ... Zij allen waren immers trouw aan hun eed, Zijn er dan twee vaandels en twee eeden? — Neen — zeer zeker, *twee eeden* zijn er niet!"

—

De gemengde huwelijken zetten Duitschland in rep en roer. Het Hannoversche Gouvernement heeft bij de Volksvertegenwoordiging een wets-ontwerp ingediend, volgens hetwelk, ten behoeve der R.-Catholijken een *huwelijks-geregt* wordt ingesteld, bestaande uit twee leeken en een geestelijke, allen van de R.-Catholijke geloofsbelijdenis, maar door den Koning benoemd. Daartegen verheft zich de ultramontaansche partij. Zij laat petitioneren en zegt daarin, dat alle huwelijkszaken, volgens de bepalingen van het concilium van Trenthe, door de kerk alleen behooren geregeld te worden en een geregt, zooals het wets-ontwerp wil, eene door den Koning benoemde en dus zuiver wereldlijke instelling is.

Onze Regering heeft geantwoord op het voorloopig verslag der Tweede Kamer, ten aanzien van het wets-ontwerp, regelende het toezigt op de kerkgenootschappen en eenige wijzigingen gemaakt in het oorspronkelijk ontwerp. Dat antwoord is kort en gewis er niet te minder om, want al redenerende, over en weer, en uitpluizende en verfatsoenerende, zou men ten laatste het geheele ontwerp verdrinken of althans zoo hervormen, dat het onkenbaar, en wat erger is, ten eenemale ongeschikt werd, om te beletten en te voorkomen, wat ieder Protestant vreest en vreezen *moet.*

De Regering heeft van Rome verkregen, dat de eed, door de Bisschoppen af te leggen, zóó werd gewijzigd, dat de trouw, die die Prelaten aan den Koning verschuldigd zijn, niet op den achtergrond gerake, en dat de eed, dien zij reeds hebben afgelegd in dien geest opgevat, en nageleefd zal worden, en dus geheel strookt met de verklaring, door de Bisschoppen onlangs aan den Koning gegeven „dat zij geen eed gezworen hebben, die, in welk opzigt ook, met de trouw aan den Koning of met de gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat verschuldigd, in strijd is."

Door die verklaring heeft de Regering het voorschrift van artikel 2 van het wets-ontwerp ten minste voor als nog, onnoodig geacht.

Men ziet uit een en ander, dat de houding, die onze Regering tegen het Pauselijk Gouvernement aannam, eene goede uitwerking had, en de voorspelling van velen, dat zij niets tot verandering of wijziging zou uitrigten, logenstrafte. Overigens schijnt het, dat de Protestantsche gemeenten, even als al de R. Catholijke in ons Rijk *tegen*, hare stemmen aan de Tweede Kamer zullen doen hooren *voor* het ontwerp, trouwens op onderscheidene plaatsen is of maakt men zich daartoe gereed,

Volgens geruchten zou de Minister Lightenvelt uit Rome naar Napels zijn vertrokken. „Een bewijs — roept de oppositie, — dat de staatsman reist, om het wets-ontwerp te ontloopen!" Als of een bezoek te Napels volstrekt in geen verband zou kunnen staan met deze aangelegenheid!

De Tweede Kamer zal nu het antwoord der Regering onderzoeken en er hoogst waarschijnlijk wel aanleiding in vinden tot nadere aanmerkingen. Dan misschien nog eenige weinige ophelderingen van de zijde der Regering en de groote parlementaire strijd neemt een aanvang! Die strijd zal de aandacht der geheele Natie wekken. Naauwkeurig zal zij hooren en beoordeelen, wat hare vertegenwoordigers *voor* of *tegen* het ontwerp aanvoeren en dat *voor* of *tegen* als eind-votum zal niet ligt wegsterven uit het geheugen des Volks.

Maar ook een groot gedeelte van Europa zal luisteren naar de parlementaire debatten onzer Tweede Kamer. Frankrijk, waar eene aanzienlijke partij vijandig staat tegen over het heirleger van Veuillot; — Engeland, waar menig Protestant nog den stillen wrevel koestert tegen zijne, tegen over Rome, zoo zwakke Regering; — Sardinie, waar de liberalen altijd in 't harnas moeten blijven tegenover de Ultramontanen; — Pruissen, dat zich zoo stout besprongen ziet door de Boven-Rijnsche Bisschoppen; — Belgie, waar de strijd tusschen de Constitutionele partij en de Geestelijkheid de partijen geen oogenblik verademing schenkt; — duizenden, tienduizenden ja honderdduizenden zullen gretig opvangen, wat Nederland straks te hooren geeft, aangaande eene kwestie, waarin de Regering van dit klein landje met zoo veel moed en kracht optreedt voor de groote regtbank der Volks-vertegenwoordigers.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

TWEEDE KAMER.

Antwoord van de Regering op het voorloopig verslag van de Tweede Kamer, over het ontwerp van wet, regelende het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen met eene wijziging in dat ontwerp.

De Regering heeft de nota van wijziging in het eerste wetsontwerp aan de Tweede Kamer doen toekomen. Daaraan ontleenen wij het volgende:

„*Considerans*, regel 1 en 2. In plaats van *noodzakelijk is*, lees: „noodig is eenige."

Art. 1. Aldus te lezen: „Alle kerkgenootschappen hebben „volkomen vrijheid alles, wat hunne godsdienst en de uitoe„fening daarvan in hunnen eigen boezem betreft, te regelen.

„De bepalingen, daartoe vastgesteld, worden, voor zooveel „zij niet reeds aan Ons bekend zijn gemaakt, binnen eene „maand na de afkondiging dezer wet, door de bestuurders „of hoofden der kerkgenootschappen aan ons medegedeeld. „Nieuw te maken bepalingen worden mede vóór of bij het „in werking brengen daarvan, op gelijke wijze ter onzer „kennis gebragt.

„Voor zooveel er zich onder de bepalingen bij dit artikel „bedoeld eenige bevindt, welke de medewerking van het „staatsgezag vereischt, wordt die medewerking niet verleend, „tenzij de bepaling vooraf door ons is goedgekeurd."

Art. 2 vervalt. Art. 3, 4 en 5 worden art. 2, 3 en 4.

Art. 6 wordt art. 5, en luidt aldus: „Synodale vergaderin„gen en hoofden, die kerkgenootschappen vertegenwoordigen „of besturen, behoeven Onze goedkeuring op de plaats van „vestiging.

„Voor zooveel deze goedkeuring bij de afkondiging dezer „wet nog niet is verleend, wordt, na met hen gehouden „overleg, door Ons, den Raad van State gehoord, over de „geschiktheid der aangewezene vestigingsplaats uitspraak „gedaan.

„Alleen in het belang der openbare orde en rust en bij een „met redenen omkleed en openbaar gemaakt besluit kan eene „aangewezen vestigingsplaats als zoodanig door Ons onge„schikt worden verklaard."

Art. 7 wordt art. 6. In plaats van *voorgeschreven*, lees: „gebruikelijk."

Art. 8 wordt art. 7, en luidt aldus: „Elke oprigting of „inrigting van een gebouw tot uitoefening van de openbare „godsdienst, binnen den afstand van tweehonderd ellen van „eene bestaande kerk, vereischt in het belang der openbare „orde een onderzoek omtrent de plaats van vestiging.

„Vóór dat de oprigting of inrigting wordt toegelaten, „wordt daaromtrent door het gemeentebestuur beslist. Deze „beslissing is vatbaar voor een beroep op Gedeputeerde Sta„ten, en bij bezwaar ook tegen de beslissing van deze, „wordt hunne uitspraak aan onze eindbeslissing onderwor„pen. Het besluit, door Ons te nemen, na den Raad van „State te hebben gehoord, wordt met redenen omkleed en „openbaar gemaakt.

„Wanneer de oprigting of inrigting zonder verlof heeft „plaats gehad, wordt het gebouw gesloten."

Art. 9 wordt art. 8. Art. 10 wordt art. 9. De twee eerste regels aldus te lezen: „Hij die aan deze wet niet."

Art. 11 wordt art. 10. In plaats van: *de beklaagde behoorlijk gedagvaard*, lees: „overeenkomstig met de bepalingen van art. 854 van het wetboek van burgerlijke regtsvordering."

Art. 12 wordt art. 11. Art. 13 wordt art. 12. Achter het woord *deuren*, lees: „indien de regter dit raadzaam oordeelt of de beklaagde het verlangt."

Art. 14 wordt art. 13. Art. 15 wordt art. 14. Achter het woord *worden*, lees: „behoudens het bepaalde in art. 12." *regter*, lees: „strafregter."

Art. 16 wordt art. 15.

—

Bij dit gewijzigd wetsontwerp is gevoegd eene memorie van beantwoording, onderteekend door den heer Pahud, als tijdelijk voorzitter van den raad van ministers, waarbij de Regering verklaart zich ontslagen te rekenen van de noodzakelijkheid, om op de gemaakte bedenkingen te antwoorden, als zijnde die bij het verslag zelf met klem en goede redenen wederlegd.

Zij acht zich daarentegen verpligt aan te wijzen het standpunt waarvan zij is uitgegaan.

De Regering is van oordeel, dat eene onbeperkte vrijheid evenmin voor kerkgenootschappen kan bestaan, als zij voor individu's bestaat. In de maatschappij moet een ieder zoo veel van zijne vrijheid opofferen, als tot behoud van rust en orde wordt gevorderd.

Ten opzigte nu van de vrijheid, welke aan kerkgenootschappen kan worden verleend, moet vooral in aanmerking komen de toestand der maatschappij, waarin zij gevestigd zijn. Grooter moeten de voorzorgen zijn in eenen staat, waar veelsoortige kerkgenootschappen zijn, dan daar waar dit niet het geval is.

De Regering is van oordeel, dat zij, zonder in het minst te treden in het inwendig bestuur der kerkgenootschappen, regt heeft *dan* voorziening te vragen, wanneer door de ontwikkeling hunner inrigting en van hunnen openbaren werkkring, botsing met andere kerkgenootschappen waarschijnlijk is en de rust der maatschappij in gevaar zou kunnen worden gebragt.

Zij heeft daarom voorgesteld eene wet van toezigt, of, zoo als sommige leden der Kamer het uitdrukken, eene wet van policie op het terrein, waar de staat en het kerkgenootschap elkander ontmoeten.

Is zoodanige wet, daargelaten nu nog voor een oogenblik het onderzoek van het ontwerp, overeenkomstig of strijdig met de Grondwet?

Bij de beantwoording dezer vraag is ter sprake gebragt het verband tusschen art. 164 en 165 der Grondwet. De Regering gelooft, dat dit onderzoek wel op zijde kan worden gesteld; daar, hoe men daar ook over moge denken, de Grondwet, in elke bepaling op het stuk van de godsdienst, het regt van den Staat erkent om de maatschappij door wettelijke voorschriften te beschermen. Art. 164 der Grondwet geeft vrijheid van belijdenis van godsdienstige meeningen, doch niet anders dan behoudens bescherming der maatschappij en van hare leden tegen de overtreding der strafwet.

Maar die strafwet is niet onveranderbaar. Wie maakt die strafwetten? Immers de wetgevende magt. Wat doet de strafwet? De strafwet bepaalt, wat in het belang der maatschappij verpligtend of ongeoorloofd is.

De strafwet houdt ook voorzorgen in; zij bevat ook bepalingen waardoor beleediging wordt voorkomen, en waarvan niet straffeloos mag worden afgeweken.

In de bepaling der Grondwet ligt alzoo opgesloten, dat de vrije belijdenis van ieders godsdienstige meening plaats heeft niet dan behoudens die voorzorgende bepalingen, welke de wetgevende magt, na rijp beraad, oordeelt, dat in het belang der maatschappij niet straffeloos mogen verwaarloosd worden.

In art. 167 der Grondwet kan men zelfs niet anders dan behoudende maatregelen op het oog hebben gehad.

Maar in dit artikel is nog veel meer; er ligt in behoefte aan eene wet, welke straft wat het niet wil toegelaten hebben; dat is, openbare godsdienstoefening buiten de plaatsen waar die hier is toegelaten. Wat zal het beteekenen bepaalde plaatsen aan te wijzen, als men ook straffeloos buiten die plaatsen hetzelfde mag verrigten?

Ook bij art. 169 wordt ondersteld, dat er wetten zijn, welke het *kerkgenootschap* als zoodanig niet mag te buiten gaan.

Genoeg, zoo de Regering vertrouwt, om aan te toonen dat, ofschoon art. 170 geene voorzorg heeft gewild ten opzigte van de briefwisseling met de hoofden der kerkgenootschappen, noch bij de afkondiging van kerkelijke voorschriften, daarentegen omtrent andere onderwerpen de wetgever ook door behoedende maatregelen, onder bedreiging van straf, de maatschappij in bescherming kan nemen tegen bandelooze vrijheid, welke tot botsing en onrust zoude leiden.

Van dit standpunt nu, gevestigd op al de aangehaalde artikelen der Grondwet, is de Regering uitgegaan bij het ontwerp, dat zij heeft aangeboden. Het doel daarbij is niet geweest, al wat met kerken en kerkelijke zaken in verband staat te regelen, of hetgeen daaromtrent bestaat onvoorzigtig omver te werpen, maar wel, met het oog op de verpligtingen haar bij de Grondwet opgelegd, de verbeteringen aan te brengen, waaraan de ondervinding geleerd heeft, dat behoefte bestaat.

Het doel bij deze voordragt is geweest, zeker niet het bevorderen en levendig houden van spanning, maar wel bevrediging en gerustelling.

Het doel is geweest de bepalingen der wet van den 18den Germinal jaar X, voor zooveel zij algemeen of in zeker opzigt of op bepaalde plaatsen kracht van wet heeft, op eene wettige wijze in te trekken.

Het doel eindelijk is geweest aan te toonen, dat de kerkregeling haren eigenaardigen kring heeft en geene inbreuk mag maken op de bescherming der wet aan elk verzekerd, en door voorzigtige beperkingen op het terrein, waar de kerkelijke inrigtingen elkander of het staatsgezag ontmoeten, botsing voor te komen en rust en orde te bewaren.

De Regering erkent gaarne, dat men bij het ontwerpen en aannemen van zoodanige behoudende bepalingen met omzigtigheid moet te werk gaan.

Zij meende, dat zij dit bij haar ontwerp niet uit het oog had verloren, maar zij heeft opgemerkt, dat men soms aan hare woorden een verkeerden zin heeft gehecht, en daarom niet geaarzeld art. 1, 6 en 9 zoodanig te verduidelijken en te wijzigen, dat thans deze bezwaren wel zullen zijn uit den weg geruimd.

Zoo ook heeft de Regering in nadere en rijpe overweging genomen *den eed*, welke van de bedienaren van de godsdienst zoude kunnen worden gevorderd.

Ten gevolge van de bemoeijingen der Regering is, blijkens de stukken bij deze memorie van beantwoording gevoegd, in den eed der Roomsche prelaten hier te lande af te leggen, eene wijziging gebragt, waardoor die in dien eed nimmer zal kunnen geredeneerd worden, alsof ten gevolge daarvan de trouw aan den Koning verschuldigd, eenigermate op den achtergrond zou zijn gesteld.

Het blijkt daaruit verder, dat ook de reeds afgelegde eeden in denzelfden geest moeten worden opgevat en nageleefd zullen moeten worden; gelijk zij zelven, die den eed gezworen hebben, bereids in een adres aan den Koning hebben gezegd, plegtig te verklaren, „dat zij geen eed gezworen hebben, die, „onder welk opzigt ook, met de getrouwheid aan den Koning „of met de gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat verschuldigd, in strijd is."

Dit een en ander in overweging nemende, heeft de Regering het voorschrift van art. 2, ten minste voor alsnog, niet noodzakelijk geacht, enz.

—

Onder de bijlagen in de memorie van beantwoording behoort: 1) eene nota van den pauselijken internuntius, den 30sten Julij gerigt aan den minister van buitenl. zaken, houdende kennisgeving van eene nieuwe kopij van de gewijzigde formulieren van den kanonieken eed der bisschoppen in de Nederlanden, in welke formulieren de geruststellende zinsnede wordt gevonden, welker afwezigheid aanleiding had gegeven tot de aanmerking in de ministeriële nota van den 27 Junij l.l. opgeteekend; en tevens afschrift van het formulier van den eed, voortaan af te leggen door den aartsbisschop en de bisschoppen van het koningrijk der Nederlanden, vooreerst bij hunne bisschoppelijke wijding, als ook bij gelegenheid hunner investituur of instalatie op de aartsbisschoppelijke of bisschoppelijke zetels. Daarbij wordt verder in de meest stellige bewoordingen verzekerd, dat, ofschoon de tegenwoordige titularissen tot de aartsbisschoppelijke en bisschoppelijke zetels in het koningrijk der Nederlanden, vroeger den kanonieken eed naar het algemeen formulier afgelegd hebben, het echter boven allen twijfel verheven is, dat de tegenwoordige aartsbisschop en bisschoppen, even als hunne opvolgers, nimmer zullen vergeten, hunne handelingen te doen overeenstemmen met de wezenlijke strekking van den kanonieken eed, geredigeerd volgens de gewijzigde formulieren; gelijk zij zelven reeds daarvan bij geschrifte aan Zijne Majesteit den Koning der Nederlanden de verzekering moeten gegeven hebben.

2) Gewijzigde formulieren van den eed, door de R.-K. bisschoppen af te leggen.

Bij de vroeger bekend gemaakte wordt de volgende zinsnede ingelascht:

„Ik zal dit alles te onschendbaarder in acht nemen, omdat ik de zekerheid heb, dat zich daarin niets zal bevinden in strijd met de trouw, door mij verschuldigd aan den Doorluchtigen Koning der Nederlanden en aan zijne opvolgers op den Troon."

—

De Commissie van rapporteurs voor het ontwerp op de kerkgenootschappen heeft haar eindverslag uitgebragt. Na kennis genomen te hebben van de memorie van beantwoording door den voorzitter van den ministerraad den 2 Aug. ingezonden, alsmede van de nota van wijzigingen en verdere stukken, is zij eenparig tot het besluit gekomen, dat te dezer zake geene nieuwe overweging in de afdeelingen der Kamer gevorderd wordt.

Amsterdam, 2 Aug. H. M. de Koningin en prins Frederik zijn, met een gevolg van 39 personen, den 28 Julij te Baden aangekomen.

— Men leest in de *Noord-Brabanter:* „Verleden Donderdag heeft mgr. Zwijsen, aartsbisschop van Utrecht en vik. ap. van het bisdom van 's Hertogenbosch, bij procuratie bezit genomen van de St. Janskerk (te 's Bosch), welke bij decreet van Z. H. Pius IX tot cathedraal verheven is."

— Het door sommige dagbladen medegedeelde berigt, dat de heer Borret, commissaris des konings in Noord-Braband zijn ontslag zou gevraagd hebben, blijkt ongegrond te zijn.

— Het Pruissische telegraafkantoor te Konigsbergen is onlangs voor de dienst geopend en, langs de Duitsche en Belgische lijnen, met de Nederlandsche kantoren in verbinding gesteld.

3 Aug. Wij vernemen met genoegen, dat, tengevolge van de reclame van den bevelvoerder van den Nederl. schooner Gouverneur van der Eb, Zr. Ms. fregat de *Prins van Oranje* bevel heeft ontvangen, om zich onmiddelijk naar Bahia te begeven. — Gelijk men zich herinnert, hadden de autoriteiten van Bahia genoemd schip, terwijl het met volle lading tot vertrek gereed lag, opgehouden en gerequireerd tot het overvoeren van ballingen.

4 Aug. De leden der Eerste Kamer zijn tegen den 23 dezer opgeroepen.

— Volgens berigten uit Rome van den 24 Julij was de Ned. Minister, de heer Lightenveit destijds van daar vertrokken, of op het punt de reis aan te nemen.

— De *Morgenster* zegt dat, volgens de officiële berigten, in 1852 hier te lande 77 personen uit de hervormde tot de roomsch-katholieke kerk overgegaan zijn, immers zoo ver het getal is bekend geworden, en dat daarentegen 389 personen uit de roomsch-katholieke tot de hervormde kerk zijn overgegaan.

Vlaardingen, 1 Aug. De berigten van de haringvloot zijn ongunstig. Een gisteren avond alhier gearriveerd schip bragt slechts 47 ton aan. De aanbrengst van zoutevisch is in jaren niet zoo gering geweest als tegenwoordig, waardoor de prijzen voortdurend rijzende zijn.

Zwolle, 31 Julij. Men begint op de Dedemsvaart het verschil van mindere opbrengst te gevoelen, ten gevolge van den ontstanen naijver op de Hoogeveensche vaart. De opbrengst der Dedemsvaart is geweest in de 6 eerste maanden van 1852 *f* 26661,15, en in de 6 eerste maanden van 1853 *f* 21368,95½. Een verschil derhalve van *f* 5292,19½. (*Amst. Ct.*)

Kampen, 1 Aug. Heden heeft het instructie-bat. het kampement van den Zandberg betrokken. Het getal jongelingen bedraagt meer dan 600.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

Parijs 31 Julij. Men heeft opgemerkt dat de *Charivari* heeft opgehouden met zijne anti-russische karrikaturen.

1 Aug. De Keizer is heden in het bosch van Saint-Germain op de jagt gegaan. Bij die gelegenheid zal in het paviljoen een diner gehouden worden.

— Bij de munt aldier worden aanhoudend groote hoeveelheden goud aangebragt, om aldaar gemunt te worden. Deze aanvoeren zijn zoo groot, dat men eerst na afloop van 46 dagen het goud gemunt kan terug ontvangen. Zoo als men weet, kan dagelijks bij de munt voor een millioen goudstukken geslagen worden, waaruit men kan opmaken, dat de munt voor 46 mill. goud ter munting onder zich heeft.

3 Aug. De russische gezant, de heer von Kisseleff, heeft aan de regering eene verklaring gevraagd van de oorlogzuchtige artikelen, die van tijd tot tijd in den *Constitutionnel* zijn verschenen. De regering heeft daarop geantwoord, dat alleen de *Moniteur* de tolk is van de denkwijze der regering.

DUITSCHLAND.

Weenen, 30 Julij. Men verneemt, dat het verblijf des Keizers te Ischl in de volgende maand eenige weken zal duren.

Berlijn, 1 Aug. De Pruissische regering heeft aan eene Engelsche maatschappij, onder waarborg van 3½ pct. rente, den aanleg van ijzeren spoorwegen gegund, van Hagen tot Ehrenbreitstein, welke lijn eene lengte heeft van 50 mijlen.

— Ten behoeve van den Keulschen dombouw is van 1 Januarij dezes jaars tot 25 Julij jl. ontvangen de som van 23955 th.

— In Hessen-Kassel heeft zich een conflict in kerkelijke aangelegenheden geopenbaard. De bisschop en het kapittel van Fulda hadden de afschaffing van § 103 der grondwet, betreffende de betrekking tusschen kerk en staat, gevraagd, en de Tweede Kamer heeft die afschaffing geweigerd. Daartegen hebben vijf katholijke leden dier kamer geprotesteerd, verklarende dat de eischen van den bisschop en van het kapittel moesten zijn geëerbiedigd geworden, als voortvloeijende uit een gezag dat door den H. Geest geleid wordt.

ENGELAND.

De Parlements-acte waarbij de huurkoetsiers zoo zeer benadeeld wierden is veranderd, ten gevolge der volharding waarmede zij hunne rijtuigen te huis hielden. Door die verandering genieten zij een aanzienlijk voordeel. Heden vertoonen zich weder verscheidene cabriolets of vigelanten in de straten van Londen. Reeds vroeger is melding gemaakt van de weigering om voor gezette loonen te arbeiden: sjouwerlieden, metselaars, glasblazers, kurkensnijders, en andere handwerkslieden, die voor dagloon werken, ja zelfs policiedienaars zoowel in de hoofdstad als op andere plaatsen, weigeren, niet dan tot een verhoogd loon te werken, dewijl, naar zij aanvoeren, de prijs der levensmiddelen rijst. Men is verpligt toe te geven, want er is gebrek aan arbeiders of werklieden en groote orders in onderscheidene vakken van nijverheid, uit Australie ontvangen, moeten onuitgevoerd blijven. De oorzaak van dezen toestand is vermindering van het getal arbeiders (waarvan een groote menigte uit Ierland en Engeland verhuizen) en de groote vermeerdering van de hoeveelheid geld, door de goud-ontdekkingen.

— Frankrijk en Engeland hebben geweigerd toe te treden tot het door de Porte geteekende ontwerp van overeenkomst. Volgens den Morning Post hebben Engeland, Frankrijk, Oostenrijk en Pruissen te Weenen een zeker ontwerp van overeenkomst opgesteld. „Dit ontwerp" zegt het blad, „is den 25sten naar St. Petersburg gezonden, waar het den 30sten of 31sten Julij aangekomen zal zijn. Veronderstellen wij dat wij het antwoord van Rusland den 10 Augustus ontvangen, dan zal Europa op dien dag te weten komen, of het in oorlog of in vrede zal zijn; want het door de vier mogendheden naar St. Petersburg gezonden voorstel, is eene soort van *ultimatum*, en wij zijn overtuigd, dat, in weerwil van Rusland, men zich daaraan zal houden en dat er geen *ultimatissimum* zal komen. Het lijdt geen twijfel, dat, zoo het antwoord van Rusland eene weigering bevat, de mogendheden terstond zullen beginnen te handelen."

Londen, 1 Aug. De prorogatie van het parlement, zal naar menwil, den 18den dezer plaats hebben.

— Voor eenigen tijd heeft men melding gemaakt van het bestaande plan, om honderd Protestantsche zendelingen naar Ierland te zenden, met het doel, om de Ieren te bekeeren. Thans meldt de *Morning Advertiser*, dat deze zendelingen, die in de open lucht zullen prediken, zoo dikwijls het weder zulks toelaat, reeds naar hunne bestemming zijn vertrokken, en heden hunne eerste predikatie zouden houden. Zij zullen alom en verscheidene malen daags prediken. Het gewone onderwerp hunner predikatie zal zijn: het behoud uit genade, door de verdiensten en de bemiddeling van den Verlosser. Hun arbeid zal drie maanden duren; daarna zal men nieuwe maatregelen nemen, om te trachten, Ierland te evangeliseren.

3 Aug. Het Lagerhuis heeft gisteren het ontwerp aangenomen tot het bewerkstelligen eener ligting van 10,000 man, tot bewaking der kusten. — In het Hoogerhuis heeft lord Clarendon gisteren avond op eene tot de regering gerigte vraag verklaard, „dat dien avond een koerier naar Petersburg zou vertrekken, met instructiën voor den Britschen gezant, waarbij het ongenoegen van Engeland wordt te kennen gegeven, en inlichtingen gevraagd worden nopens de bevelen aan den Hospodar van Moldavië gegeven, om de betaling der schatting aan de Porte te weigeren en de gemeenschap met haar af te breken.

In het Lagerhuis heeft lord John Russel medegedeeld, dat aannemelijke voorstellen van de groote mogendheden Zondag jl. van Weenen naar Petersburg waren gezonden.

SPANJE.

Madrid, 26 Julij. Eergisteren, den dag van de H. Christina, werd op het Koninklijk kasteel een plegtige handkus gehouden.

— Den 1 Augustus zal de *Gaceta* de zwangerschap der koningin aankondigen; den 2 zal handkus plaats hebben, den 3 bal op het paleis, den 4 algemeene illuminatie enz.

RUSLAND.

De russische vloot, zoo als die thans is uitgerust, telt 45 linieschepen en 30 fregatten. Zij is verdeeld in vijf eskaders, waarvan de drie eersten (de zoogenaamde Oostzee-vloot) bij Kroonstadt, en de beide andere bij Sebastopol, in de Zwarte zee, gestationeerd zijn. Opperbevelhebber der vloot is de grootvorst Konstantijn. Het russische leger bestaat uit 30 divisiën of 120 regementen infanterie, 15 divisiën of 60 regementen kavalerie, en telt als maximum met de reserveen depôttroepen 628,000 man en 1540 stukken geschut, waarbij men moet voegen 30 à 50,000 kozakken met hunne ligte artillerie, als ook de garde en gendarmerie. Van de gezamenlijke getalsterkten des legers zijn slechts in Europa beschikbaar het actieve leger, de gardes, de grenadiers en de twee reserve-korpsen kavalerie, tezamen 420,000 man, 72,000 paarden en 1272 kanonnen.

TURKIJE.

Het ontwerp van schikking, dat te Weenen door de vertegenwoordigers van Engeland, Frankrijk en Oostenrijk is opgemaakt is naar Konstantinopel gezonden en behelst den waarborg der zelfstandigheid van Turkije, en de *onmiddelijke ontruiming der vorstendommen*. Daar de toestemming der Porte natuurlijk niet betwijfeld wordt is de aandacht gevestigd op het antwoord uit St. Petersburg. Een onwijkend antwoord zal beschouwd worden als weigering. Deze weigering zou eene verdere voorwaartsche beweging der vloten regtvaardigen, waartoe de gelegenheid bij het inrukken der vorstendommen, door den invloed van het kabinet van Engeland verzuimd werd.

— Lord Redcliffe werd te Besika verwacht; en zou op zijnen terugtogt naar Konstantinopel door admiraal Dundas vergezeld worden.

— Men verneemt dat op den dag, waarop Generaal Gortschakoff aan de hospodars van Moldavië en Wallachije heeft te kennen gegeven, dat zij voorloopig alle betrekking met het ottomanische bewind moesten afbreken en de schatting, die zij gewoonlijk aan de Porte opbragten, aan Rusland betalen, de Konsuls van Frankrijk en Engeland hunne wapenschilden hebben ingenomen. Tevens wordt verhaald, dat de Sultan, na de aanschrijving van Gortschakoff te hebben vernomen, aan de hospodars bevel heeft doen toekomen, de vorstendommen te verlaten en zich naar een gedeelte van het Turksche grondgebied te begeven dat niet door de Russische troepen geschonden is. — Volgens latere berigten hebben hospodars van Moldavië en Wallachije aan den eisch van Rusland toegegeven.

DENEMARKEN.

Te Koppenhagen zijn van 29 tot 30 Julij 237 en van 30 tot 31 Julij 205 nieuwe cholera-gevallen aangegeven; overleden zijn gedurende het eerste etmaal 115 en gedurende het tweede, 129 cholera-lijders. Totaal: 5496 zieken, waarvan 2900 overleden. De koning zou zich den 31 naar het eiland Funen begeven. — De cholera heeft zich te Dantzig vertoond. — Te Petersburg waren op 23 Julij 629 lijders in behandeling.

DRENTHE.

Assen, 6 Aug. Men verneemt, dat de Koning het ontwerp langs door de Staten dezer Provincie vastgesteld Reglement omtrent het verleenen van subsidiën aan gemeenten, maatschappijen of bijzondere personen, die kunstwegen wenschen aan te leggen, heeft goedgekeurd.

— Bij de den 1 dezer te Beilen gehoudene herstemming voor twee leden van den Gemeente-raad zijn 114 stembriefjes uitgebragt, waarvan een van onwaarde. *H. Tijmes* te Beilen heeft 85, *R. Reinds* te Spier 82, *A. H. Tijms* te Beilen 29 en *F. Strijker* te Beilen 27 stemmen bekomen. De beide eersten zijn alzoo verkozen.

— Bij de j. l. Dingsdag gehoudene aanbesteding wegens het verrigten van eenige vernieuwingen en herstellingen aan sommige werken, behoorende tot den weg van Assen naar de Hilte, is de laagste inschrijver geweest *J. Schuitenberg* te Coevorden voor *f* 2045, aan wien het werk gegund is. *H. Winters* te Assen had voor *f* 2675 en *H. M. Winters* te Assen voor *f* 2645 ingeschreven.

— Als een voorbeeld van een krachtigen ouderdom kunnen wij mededeelen, dat *Janna Holthuis*, Weduwe *Arend Snock*, in 1772 geboren en dus omstreeks 80 jaren oud, j. l. Woensdag van Gasselte, hare woonplaats, naar Assen is gewandeld en gisteren derwaarts is teruggekeerd.

— De heer Mr. *G. L. Kniphorst*, onlangs benoemd tot Raadsheer in het Prov. Hof van Drenthe, heeft jl. Maandag in eene openbare zitting van den Hoogen Raad, kamer van vacantie, als zoodanig de gevorderde eeden afgelegd.

— Z. M. heeft o. a. de volgende octrooijen verleend: aan *E. H. Jackson*, te Londen, domicilium bij de vereeniging voor Volksvlijt te Amsterdam kiezende, op de invoering van zekere verbeteringen in de toestellen, bestemd tot het voortbrengen van licht en beweegkracht, door middel van electriciteit; — voor vijf jaren aan *W. Minderhout*, te Middelburg, op de uitvinding van aëlopodische wagentjes, die met handen of voeten, door een of meer personen daarop zittende of staande, in voor- en achterwaardsche beweging worden gebragt.

— Wij hebben onlangs gemeld, dat aan den heer *S. van Roijen* te Vledder de gouden medaille was toegewezen voor eene bekroonde verhandeling over het afplaggen van heidegronden; ter aanvulling van dit berigt moeten wij mededeelen, dat de heer *S. J. van Roijen*, Math. Mag. Phil. Nat. Doct. de medebewerker dier verhandeling is; deze heer heeft, gelijk men weet, ook een werkje uitgegeven: De aard van gronden van Drenthe onderzocht.

— Door het Prov. Kerkbestuur van Drenthe zijn in deszelfs onlangs gehoudene vergadering, na afgelegd examen, tot den predikdienst toegelaten *H. G. Braam*, doctor in de Godgeleerdheid, en *N. H. Kuiper*, kandidaat in de Godgeleerdheid, beide van Groningen.

— Door de Provinciale Commissie van onderwijs in dit gewest zijn in hare vergadering van Dindsdag en Woensdag j.l. geëxamineerd, twee candidaten voor den 2en, vijf voor den 3en en een voor den 4en rang; de zeven eersten zijn afgewezen en de laatste alleen toegelaten.

— Te Veenhuizen geraakte de kolonist *J. van Leijen*, oud 22 jaar, met een ander *Abraham Israël*, oud 28 jaar, in twist, omdat deze zijn aandeel in eene gemeenschappelijke schuld wilde betalen, niettegenstaande zij hadden afgesproken, deze niet te voldoen. *Van Leijen* geraakte hierover dermate in toorn, dat hij zijn mes trok, en *Israël* eene diepe wonde in de zijde toebragt, zoodat het mes er in bleef steken. De ongelukkige is na eenige dagen lijdens bezweken. De dader is dadelijk in verzekerde bewaring genomen en naar Assen overgebragt. Gisteren hebben de Regter-Commissaris en de Officier van Justitie zich naar de plaats van het misdrijf begeven met twee geneeskundigen om in loco onderzoek te doen. Bij deze gelegenheid maakt men de opmerking, waarom aan bedelaarskolonisten messen gelaten worden, daar deze tot de laagste en onzedelijkste klassen der maatschappij behooren, en gewoon zijn, om aan hunne booze driften en hartstogten toe te geven.

— Op den 28 Aug. e. k. den gedenkdag van Groningens bevrijding, zullen aldaar eenige feestelijkheden plaats hebben. De geestelijken der verschillende godsdienstige gezindten zullen uitgenoodigd worden, om den feestdag godsdienstig in de kerken te herdenken. De burgerij en schipperij zullen door de regering worden verzocht, vlaggen uit te steken; aan 2000 arme kinderen zullen verkwikkingen worden uitgereikt; ook zal er eene harddraverij worden gehouden.

— Uit Amsterdam is dezer dagen aan de Tweede Kamer een adres ingediend, waarin de adressanten verklaren, dat de algemeene strekking van het wetsontwerp op de kerkgenootschappen hun allezins voorkomt aan de eischen en behoeften van onzen volkstoestand te beantwoorden. Zij wenschen, dat de Tweede Kamer door de aanneming van zoodanig ontwerp, aan de regering des lands de behulpzame hand biede, om de regten van alle Nederlanders gelijkelijk te beschermen. Dit adres is geteekend door de leden der Commissie tot in-

dieñing en aanbieding van het adres dd. 15 April en door de presidenten en scribas van de Ned. Hervormde, de Waalsche, de herst. evang. Luthersche, de remonstrantsch-gereformeerde, en de eng. herv. Gemeente.

— Wij venemen, dat de hond, welke te Bruntinge, gemeente Westerbork, als vermoedelijk dol is afgemaakt, bij nader onderzoek is bevonden geene sporen van dolheid te vertoonen; de omstandigheid, dat hij op drie pooten hinkte gaf aanleiding tot de meening, dat hij van achteren ten gevolge der ziekte reeds stijf was; dit hinken kwam echter van eene vroegere verwonding, die nog niet weer was genezen.

— Door H.H. Gedeputeerde Staten is gelast, dat de honden door de geheele Provincie van Maandag den 8en tot Maandag den 29 dezer maand zullen moeten vastliggen, en zulks uit aanmerking, dat zich in den laatsten tijd op onderscheidene plaatsen gevallen van vermoedelijke hondsdolheid hebben voorgedaan.

— Naar wij vernemen, heeft het Departement voor de zaken der R. C. Eeredienst voor 12 Exemplaren ingeteekend op het werk, hetwelk de heer *J. S. Magnin*, Archivarius dezer Provincie denkt in het licht te geven en ten titel zal voeren: *Kerkelijke geschiedenis van Drenthe*.

— Bij de gehoudene herstemmingen is te *Gieten* tot lid van den gemeente-raad benoemd *R. M. Hommes*, die 12 van de 25 uitgebragte stemmen had verkregen, J. Houwing had 8 en H. J. Ottens 5 stemmen; — te *Diever* is benoemd *Sime Smidt* met 23 van de 39 uitgebragte stemmen, F. K. Offerein had 10 en J. Haveman 6; — te Zuidwolde A. A. *ten Heuvel* met 14 van de 23 stemmen; W. *J. Zantinge* had 9 bekomen.

— Aan den heer *E. Oudschans*, landmeester te Amsterdam, is door Z. M. verleend octrooi voor den tijd van vijf jaren, op de uitvinding eener soort van ratelier van Gutta-Percha met verborgene ressorts.

— Wij vernemen nader, dat op de onlangs gehoudene markt te Zuidlaren waren aangebragt 1447 runderen en 73 paarden. Op deze markt is iemand op zakkerolderij betrapt, aangehouden en naar Assen overgebragt.

— Van verschillende zijden zoo uit deze als uit de andere Provincien van het Vaderland verneemt men, dat de aardappelziekte toeneemt.

* In de maand Julij 1853 zijn de verbeterde Hoogeveensche vaart afgevaren:

	vaartuigen,				scheepstonnen.
Uit Hoogeveen . . .	732	metende	te	zamen	20420
Boven sluis II en III,					
Roogat en Osje . . .	100	〃	〃	〃	1682
Boven de Meppelersluis	301	〃	〃	〃	6224
Totaal	1133		te	zamen	28326

Behalve 107 ongemetene of kleine vaartuigen,; terwijl het totaal der afvaartsgelden over die maand bedraagt f 2649.47[5].

Coevorden, 1 Aug. Gepasseerden Zaturdag bevonden zich hier vijf Engelsche heeren, met den heer Graswinckel. De heeren, waarvan twee of drie commissarissen der onderneming van het geprojecteerde kanaal van hier naar de Eems waren, hebben het terrein in oogenschouw genomen, alsmede monsters van het veen. Ter verwezenlijking van het kanaal moet groote hoop bestaan, zoowel wegens het verleende uitstel door den minister van binnenl. zaken, als uit eigene verklaringen en de ondernomene reis van twee der Engelsche heeren naar het Hannoversche. *Hbl.*

* **3 Aug.** Bij het openen der stembus op heden voor de herstemming over een lid van den gemeente-raad tusschen de heeren *J. A. Cramer* en *D. H. van der Scheer* bleek het, dat er waren ingekomen 114 briefjes, waarvan twee in blanco en 4 van onwaarde. De heer *Cramer* bekwam 73, de heer *van der Scheer* 35 stemmen, zoodat de eerstgemelde weder herkozen is.

* Op een stuk land te Drouwenerveen, gem. Borger, heeft zich een voorbeeld van groote vruchtbaarheid voorgedaan. Uit één roggekorrel zijn opgegroeid 16 halmen, welke alle goed volgeladen waren. Op een stuk land groot 6½ roeden waren gezaaid 2½ spint rogge en hiervan waren geoogst 14 hokken ieder van 8 schoven of garven. De eigenaar schrijft deze vruchtbaarheid daaraan toe, dat het land met schapenmest is bemest geworden.

* **Echten, 3 Aug.** Zoo als elders, is men ook hier thans bezig, om een der voornaamste voedingsmiddelen voor mensch en vee, de rogge n.l. bij elkander te verzamelen, en in de voorraadschuren op te leggen. De oogst hiervan is niet zoo ruim dan 't vorige jaar; doch met andere naburige plaatsen vergeleken, zijn wij hier nog rijkelijk gezegend. De hooibouw was zeer voordeelig en overtrof alhier algemeen de laatste jaren. Ook de andere te veldstaande vruchten staan heerlijk, en beloven. d'aardappelen uitgezonderd, een' rijken oogst. — De veelbelovende boekweit heeft dezer dagen eenigzins geleden door het ruwe en onbestendige weder; doch laat overigens niets te wenschen over.

De verwachting van den landman wordt bij d'uitkomst verre overtroffen!!

* **Hardenbergh, 4 Aug.** De adressen, ingediend aan de Tweede Kamer der Staten Generaal ter ondersteuning van het wets-ontwerp, regelende het staatstoezigt op de kerkgenootschappen, zijn door 340 mans-ledematen van de herv. gemeenten van Hardenbergh en Heemze onderteekend. Adressanten verklaren, dat zij, met terzijdestelling van opmerkingen, die welligt ten aanzien van een of ander artikel van het voorgedragen wets-ontwerp kunnen worden in het midden gebragt, van oordeel zijn. dat het geheel is van nuttige strekking en uitgaande van beginselen, waarbij onpartijdigheid, gelijkheid van maatregelen voor alle gezindten. en verzekering der vrijheid van inwendige regeling en ontwikkeling in elk kerkgenootschap geenszints zijn miskend. dat het hun leed heeft gedaan, dat er desniettemin bij de Tweede Kamer der Staten Generaal bezwaren tegen het bedoelde ontwerp zijn in het midden gebragt en het alzoo blijkt, dat men hier en daar de wettelijke regeling van het staatstoezigt op de kerkgenootschappen niet verlangt of der regering de middelen niet wil gegeven zien, om aan het voorschrift van art. 169 der Grondwet naar behooren te kunnen voldoen; dat zij om die reden zich geroepen hebben gevoeld, hunne gunstige meening aangaande de algemeene strekking van het wetsontwerp aan de leden van de Tweede Kamer der Staten Generaal kenbaar te maken, en den wensch uit te drukken, dat die Kamer door de aanneming daarvan den Koning de behulpzame hand biede, om, naar zijn stellig en der natie zoo welgevallig voornemen, de regten van al zijne onderdanen te beschermen en te waken voor het behoud der orde in den staat.

* **Hoogeveen, 4 Aug.** Naar men verneemt, heeft de plaatselijke schoolcommissie alhier, aan den Raad als de meest bekwaamste der sollicitanten naar de vakante school van wijlen *L. Berkenbosch* alhier aanbevolen: *A. Feis*, te Rottum, *G. Fokkens*, te Veendam, *A. Severwien*, te Gasselter-Nieuwemond, *L. Steenbergen*, te Meppel, *A. L. Limburg*, van 't Zandt, en *K. Zwart*, te Uffelte.

* Gister morgen omstreeks half drie uur werden de ingezetenen, door het roeren der trom, in hunnen slaap verontrust; er was nl. brand ontstaan in eene praam van den schipper *P. P. Smit*, welke gelegen was in de kom der gemeente vooraan op de streek de *Molendijk*, en geladen was met turf, met het voornemen, dien dag daarmede naar Holland te vertrekken; de schipper zoo wel als de knecht waren beide afwezig. Door de spoedige ontdekking van het ongeval en de hulp der brandspuiten, waarvan slechts een is behoeven te worden gebezigd, is men den brand schielijk meester geworden, zoo dat slechts een gedeelte van het achteronder met de daarin aanwezige kooi en een klein gedeelte der lading eene prooi der vlammen is geworden, waarvan men in alles de schade begroot circa f 100-〃.

* Bij de heden gedane opening van stembriefjes ter benoeming van de drie nog ontbrekende leden van den gemeenteraad is gebleken, dat waren ingekomen 87 stembriefjes, waarvan geene van onwaarde; dat hiervan hebben bekomen W. *L. ten Caate* 53, *J. ten Oever* 50, *J. Zwiers Jr.* 36, *H. C. Scheltens* 35, *J. W. Boer.* 32, *J. van der Veen Az.* 27 en *H. Radijs* 26 stemmen, zoodat de heeren W. *L. ten Caate*, *J. ten Oever* en *J. Zwiers* tot leden van den gemeente-raad zijn herkozen.

* **Meppel, 4 Aug.** Bij de opening der stembriefjes, uitgebragt voor de herstemming over een lid van den gemeenteraad is gebleken, dat van de 148 uitgebragte geldige stemmen 99 zijn gevallen op den heer *Jacob de Jonge Jr.*, en 49 op de heer *E. van Veen Hz.*, zoodat eerstgenoemde verkozen is.

* **Smilde, 3 Aug.** Heden is bij de opening der stembriefjes gebleken, dat *H. de Vroome* had bekomen 42 stemmen en *J. H. Nuis* 16, zoodat eerstgenoemde wederom tot lid van den Gemeente-raad is verkozen.

* **Diever, 4 Aug.** Als een voorbeeld van buitengewone sterkte bij een oud man, kunnen we van hier berigten, dat zekere *J. K.*, oud 83 jaren, gisteren namiddag nog twee oude schepels (16 roeden) land met rogge heeft gemaaid en gebonden.

* **Eelde, 3 Aug.** Bij de herstemming voor twee leden van den Gemeenteraad zijn uit de vroeger opgegevene personen de *aftredende* leden *H. O. Groenewold* en *H. Ansingh* met volstrekte meerderheid van stemmen herkozen.

REGTZAKEN.

Door de Arr. Regtbank te Assen zijn 3 dezer veroordeeld: J. W. v. d. V., scheepstimmermansknecht te Smilde wegens het visschen zonder voorzien te zijn van eene acte, en 2o. zonder vergunning van den eigenaar om daar te mogen visschen, tot twee boeten ieder van f 10, met verbeurdverklaring van het vischtuig; — Margje B., wonende te Elp, bij versteк wegens het stellen van een wildstrik tot eene boete van f 20 bij gebreke van voldoening daarvan tot gevangenissraf van 14 dagen; — R. B. timmerman en A. L. landbouwer, beide te Beilen, wegens moedwillig toebrengen van slagen, de eerste tot gevangenisstraf van 2 maanden en de laatste van 1 maand, welke in eenzame opsluiting zal worden ondergaan, alsmede elk in eene boete van f 25.

INGEZONDENE STUKKEN.

De zaak der Bisschoppen en 't gevoelen van 't Ministerie daarover.

Hoe staat het met de bisschoppen? zijn ze er reeds, of zullen ze nog komen, en zal 's Lands Regering ze erkennen, zonder dat er iets tegen hunne vestiging kan gedaan worden?"

Deze en soortgelijke vragen hoort men nog gedurig doen. 't Is er verre van daan, dat de belangstelling in die netelige zaak reeds lang weer zou uitgedoofd zijn. De Drenthenaar is te goed Protestant, om nu alweêr zijn geestdrift voor de handhaving van zijne vrijheid en zijn regt te slapen te hebben gelegd. Gaarne wil hij weten, wat er den mannen van dunkt, aan wie nu door 's Konings vertrouwen de leiding van 's lands aangelegenheden in handen is gegeven. En daar hij niet bij magte is, om alles te lezen, wat in andere dagbladen en brochures daarover gezegd wordt, achten wij het voor hem niet ondienstig, wat de gevoelens van 't ministerie over de bisschoppelijke zaak zijn, hier beknoptelijk aan te wijzen.

In de hoogstbelangrijke briefwisseling, tusschen het thans bestaande Ministerie en de Pauselijke regering over de bisschoppen, komt ook eene zoogenaamde nota voor, den 27 Junij door onzen Minister van Buitenl. Zaken, *van Hall*, naar *Rome* verzonden, waarin de beginselen klaar en bepaald, met mannelijke kordaatheid, worden uitgesproken, waardoor zich onze Nederlandsche regering tegenover *Rome* wil laten leiden. Onze Minister geeft daarin te kennen. dat alle nota's of brieven, door het vorige ministerie *Thorbecke* over deze zaak aan het Pauselijk gouvernement gerigt, in 't geheel niet gelijkstaan met en ook niet de waarde hebben van eene wettige overeenkomst of tractaat. Het blijven *eenvoudige nota's*, die alleen dienen, om de meening te doen kennen van het Ministerie, dat ze op 't papier bragt en naar *Rome* zond. Door die nota's is het tegenwoordig Ministerie *van Hall*, volstrekt niet gebonden, om de Bisschoppen te erkennen in hunne hooge waardigheid, al *zijn* ze dan ook door den Paus benoemd en al hebben zij zelve ook reeds zich die titels aangematigd. Er zou tusschen onze regering en den Paus een behoorlijk tractaat of verdrag moeten zijn aangegaan, en dat verdrag moest door de Wetgevende Kamers der Staten- Generaal zijn goedgekeurd en bekrachtigd, indien de Bisschoppen als wettig erkend zouden kunnen worden beschouwd.

Een ander beginsel, dat in de straksgenoemde nota van 27 Junij is uitgesproken en waardoor zich onze regering tegenover *Rome* wil laten leiden is dit: dat de Koning het regt niet heeft en ook niet verlangt, zich te mengen in de onderwerpen, die tot de godsdienstige meeningen zijner onderdanen en tot de vrije uitoefening hunner eeredienst betrekking hebben. Daarom kunnen zij over deze onderwerpen vrijelijk in briefwisseling treden met den persoon, dien zij als hun geestelijk opperhoofd beschouwen, en, derhalve hebben de *Roomschgezinde* Nederlanders de vrijheid, om zulks te doen met den Paus, ook niettegenstaande deze een buitenlander is. Doch van de andere zijde heeft geen vreemdeling het regt, in hunnen naam te handelen of hierover eischen en vragen te doen. De Paus heeft dus, als vreemdeling, ook niet het regt, om ons vaderland in bisdommen te verdeelen, om in deze of gene Nederlandsche stad bisschoppelijke zetels te vestigen, om aan eenigen persoon, hetzij Nederlander of vreemdeling, den last op te dragen, daar als bisschop in functie te treden. Hij *moge* dát gedaan *hebben*, met de driestheid en onbeschaamdheid, waardoor zoo menige daad van den Roomschen Kerkvoogd zich kenmerkt, *onze* Regering kan volstaan met daarover medelijdend te glimlagchen, evenals er gewis te *Rome* hartelijk om gelagchen zoude worden, als een van onze plattelands burgemeesters het in 't hoofd kreeg te gelasten, dat b.v. alle Pauselijke soldaten hunne knevels niet langer dan zóó en zóóveel palmen of duimen, nederl. maat, zouden mogen dragen.

Van dit in bovengenoemde nota uitgesproken beginsel, door ons Ministerie aangenomen, wordt in een onzer beste dagbladen gezegd: 〃Waarlijk een voortreffelijk beginsel! Vrijheid hebben de *Roomsch-Katholijken* [in ons Vaderland]: niemand bestrijdt ze hun: maar daarom heeft *Rome* [d. i. de regering van den Paus, die te *Rome*, in *Italie*, woont,] nog geene vrijheid, als hun hoofd zich te laten gelden. Vrijheid hebben de Rotterdamsche kooplieden: maar daarom mag de Londensche beurs niets komen eischen in Nederland als der Rotterdammeren voôgd of vriend. Vrijheid hebben de Grieksch-Katholijken; maar daarom mag de Grieksche Synode van Athene of de Patriarch van Constantinopel hier [in ons Vaderland] geen regtsgebied innemen en tot Nederlands Koning spreken, alsof zij in Nederland of over Nederland iets hadden te zeggen. Laten de Roomsch-Katholijke *onderdanen* [in *Nederland*] zich tot hun *Koning* wenden: zij zullen vrij en onbelemmerd hunne regten kunnen genieten: maar met een *vreemden Vorst* [den Paus], die zich hun hoofd noemt, heeft *Nederlands Vorst* niets uit te staan." (Zie *de Morgenster*, no. 57.)

Een *derde* beginsel, waarnaar zich ons Ministerie verder in de bisschoppelijke zaak wil gedragen, is dit: de regeling der Bisschoppelijke hierarchie der Roomsch-Katholijken in *Nederland* kan niet als eene afgedane en ten einde gebragte zaak worden beschouwd, dewijl alles, wat hierin geschied is, slechts *van éène zijde* is gebeurd. Alleen wanneer de wet, die thans bij de Tweede Kamer in behandeling is, zal zijn aangenomen, en wanneer die wet de erkenning van de Bisschoppen zal toelaten, kan de Koning ook in die erkenning berusten en dan vervolgens *met de Roomsch-Katholijke kerkvoogden*, de bisschoppen, in onderhandeling treden, om deze zaak naar de wet te regelen.

Er moet dus veel nog voorafgaan, voordat de Pauselijke regering haren zin verkregen heeft, en de door haar benoemde bisschoppen hier te lande wettig erkend zal kunnen zien. *Eerst* moet er eene wet zijn. die het toelaat dat de regering van den Paus hier te lande bisschoppen benoemt en aanstelt; *vervolgens* moet die wet nog zijn aangenomen door onze volksvertegenwoordigers; *dan* eerst zal de Koning die bisschoppen kunnen erkennen, maar *eindelijk* ook zullen zij nog met hem onderhandelingen moeten aanknoopen, over de vraag, op welk een voet het Roomschkatholijke kerkbestuur in ons Vaderland zal ingerigt zijn en geregeld worden. Voor en aleer zoodanige wet is in werking gekomen, wil onze Nederlandsche Regering de invoering van de bisschoppelijke hierarchie hier te lande nog geenzins als eene afgedane zaak beschouwen en zal zij de titels en regten, die zich de zooogenoemde bisschoppen van *Utrecht*. *'s Hertogenbosch*, *Breda*, *Haarlem* en *Roermond* aanmatigen, als ongeldig en nietsbeteekenende aanmerken.

Uit de meergenoemde nota van ons Ministerie wordt, eindelijk, nog een *vierde* beginsel kenbaar, dat het als het zijne wil erkennen in zijn verder gedrag tegen over *Rome*. Als het Ministerië zal oordeelen, dat de steden *Utrecht* en *Haarlem* geene geschikte zetels zijn voor een aartsbisschop en een bisschop, en dat door de erkenning van een aartsbisschop van *Utrecht* en een bisschop van *Haarlem* de openbare orde en rust gevaar zoude loopen of dat daardoor de regten geschonden zouden worden van anderen, die ook reeds die titels, wettig erkend, voeren, dan zal het zulke maatregelen nemen, als het ter zake noodig zal keuren, 't Spreekt immers van zelf, de Regering des Konings weet beter dan iemand, beter ook dan de Paus, wat de orde en de rust in het Koningrijk der *Nederlanden* zou kunnen verstoren, en is dus ook het best van allen in Staat om maatregelen daartegen te beramen. De Ministers willen dus eerst onderzoeken, of en in hoeverre ook andersdenkenden in hun goed regt bekort kunnen worden, door eene bepaling van den Paus, dat er ook te *Utrecht* en te *Haarlem* een bisschop zal resideren, vóór dat zij daartoe hunne toestemming verleenen.

Ziedaar in 't kort den inhoud der nota van onzen Minister VAN HALL, aan het Gouvernement van den Paus gerigt; onze lezers mogen oordeelen of zij te zorgen of te vreezen hebben, of zij aan het tegenwoordige Ministerie al dan niet hun vertrouwen kunnen schenken. Wij gelooven van ja. Wij houden het er voor, dat, als het Ministerie ferm en en fiksch zich naar die beginselen blijft gedragen en zich door geen geschreeuw van Roomsche priesters of bedreigingen van Jezuieten en Ultramontanen bang maken laat, de weldenkende Protestanten zich niet zullen behoeven te verontrusten over de vraag. of de eer en de waardigheid van het Vaderland en hunne eigene regten en vrijheden wel naar eisch worden gehandhaafd en en beschermd. VAN HALL heeft daarmede getoond, dat hij ook tegenover het fiere *Rome* een man van moed durft zijn, niet minder, dan toen hij indertijd de leening van 127 mill. durfde voorstellen en doordrijven.

L. O.

Wij laten het bovenstaande geheel voor rekening van den geëerden inzender. *Red.*

Drenthe mishandeld.

Bekend is 't, dat men zich in *Holland* al zeer vreemde en wonderlijke voorstellingen maakt van onze provincie en hare bewoners. Rekenen sommigen haar synoniem met *Groningerland* en *Friesland*, anderen verbeelden zich. dat hier nog in allen deele eene barbaarschheid heerscht, als in de onbeschaafdste landen der wereld. Geheel niet vleijend is dikwerf, wat men aan gene zijde der Zuiderzee over *Drenthe* moet hooren, indien men zich ontvallen laat, dat men dáár zijne woonplaats heeft. Wij doen best, in dergelijke gevallen, ons er over te wreken door een zeer lagen dunk op te vatten van de kennis onzer Vaderlandsche geographie, die in *Holland* op de scholen wordt medegedeeld. Immers hoe achterlijk *Drenthe* ook zij, barbaarsch is toch niet het epitheton, dat op haar moet toegepast worden.

Ongelukkiger is 't, dat menschen, die zich geregtigd achten 't bedrijf van schrijven uit te oefenen. de onbeschaamdheid hebben over *Drenthe* dingen op 't papier te zetten, voor dat zij behoorlijk onderzocht hebben, of die dingen wel inderdaad alzóó zijn, Geen wonder, dat *Drenthe* dan miskend en verkeerd beoordeeld wordt. Onder die schrijvers, die in deze cathegorie vallen. behoort ook zekere *Jb. Kramers*, als wij ons niet vergissen, onderwijzer te *Gouda*. In 1850 gaf deze heer bij *van Goor* aldaar uit een *Geographisch- Statistisch- Historisch Handboek*. 't Kwam ons dezer dagen onder de oogen en belangstelling in onze provincie dreef ons, om eens even na te slaan. wat daarin over *Drenthe* gezegd werd. De lezer moge zelf oordeelen, in hoever 't raadzaam is zich dat *pompeus* getiteld *Handboek* aan te schaffen, om er geographie uit te leeren. Onder de rivieren in ons gewest wordt genoemd de *Wolder aa*, d. i. de *Wold aa*; onder de meeren 't Steen*burger* meer, d. wil zeggen het *Steenberger meer*, — een waterplas, die vroeger wel bestond, maar reeds niet meer op de kaart van *Kraaijenhoff* voorkomt. Van *Westerbork* wordt verteld, dat het in 1820 geheel is afgebrand, — van *Oosterhesselen*, dat het niet ver van den grooten weg ligt niettegenstaande de postweg van *Groningen* naar *Assen* er midden door loopt. *Dalen* zou *geheel nieuw* zijn opgebouwd, na dat het in 1815 door brand werd verwoest. Te *Koevorden* vindt men eene r. k. kerk, terwijl er tusschen twee haakjes bijgevoegd wordt, *de eenige in Drenthe*. De *Loo* komt nog voor als een bevallig uitspanningsoord, hoewel het reeds meer dan tien jaren is geleden, dat daar geen koffijhuishouder woont. Onder de buurtschappen, tot *Koevorden* behoorende, noemt *Kramers* ook *Pothuis* en *Weijserveen* (h. e. *Weijerswold*). terwijl het Overijsselsche dorp, dat met *de Wijk* (bij *Kramers* bloot: *Wijk*) een combinatie uitmaakt, voorkomt onder den naam van *IJlhorst*. Bij *Emmen* vindt *Kramers* het *Bergumer meer* en *Roswinkel* is zegt hij, geheel *in* uitgestrekte veenen gelegen, even als *Dwingelo*. Bij *Odoorn* teekent hij aan: met vele overblijfselen der ouden, — zonder nader aan te wijzen, welke ouden men daaronder heeft te verstaan. *Meppel* wordt geplaatst aan de vereeniging der Hoogeveensche, Smilder en *Sluizinger* vaarten en *Havelte* heeft eenige schoone landgoederen in de nabijheid. Te *Hoogeveen* vergeet hij melding te maken van de *tweede groote* kerk, die der Afgescheidenen, terwijl ook nog gesproken wordt van eene *luthersche kerk*, die te *Meppel* zou bestaan, niettegenstaande die aldaar nooit bestaan heeft. *Hoogeveens* bevolking wordt opgegeven met het cijfer 7600, ofschoon aldaar op den 1o. Januarij 1849 reeds 7741 inwoners werden geteld.

Kortom, de twee of drie bladzijden, die *Kramers* in zijn *Handboek* misbruikt heeft, om op zijne manier *Drenthe* geographisch- statitisch- historisch te beschrijven, wemelen van onnaauwkeurigheden. 't Is blijkbaar, dat hij daarbij het reeds lang verouderde boekje van *Oostkamp*, waarvan in 1834 de tweede druk bij *v. d. Scheer* te *Koevorden* 't licht zag, als bron gebezigd heeft, zóó slaafsch, dat hij zelfs de fouten, die *Oostkamp* maakte na schreef! b. v. *Wolder-Aa*, *Steenburger-meer*, *Bergumermeer*. Dat is toch wat te erg en zou slechts dan *eenigermate* zijn te vergoelijken, indien na

Oostkamp niet verscheidene andere werken over *Drenthe*, en daaronder voornamelijk de *Statistiek* van Mr. *Alstorphius Grevelink*, waren uitgekomen. Hoe durft een man, die toont, dat hij volstrekt nog niet op de hoogte is van de wetenschap, zich als gids opwerpen, om ons aan zijne hand door de provincien des Vaderlands rond te leiden? Althans, na hetgeen *Kramers* over *Drenthe* schreef, komt het ons gewaagd en onvoorzigtig voor hem op zijn woord te gelooven, in hetgeen hij van de andere gewesten onzes lands en vooral van vreemde koningrijken en werelddeelen gelieft te schrijven. Het spijt ons, dat prof. *Veth* in *de Gids* van November 1852 hem grooten lof heeft toegezwaaid, in eene recensie van een ander werk, dat hij onder handen heeft; *Geogr. Woordenboek der geheele aarde*, ook te *Gouda* bij *van Goor* in 't licht verschijnende. Zulke schrijvers moeten niet *aangemoedigd*, maar als met brandnetels gekastijd worden, opdat zij een werk varen laten, dat boven hunne krachten gaat.

Ten sterkste ontraden wij iedereen den aankoop van *Kramers* Geographisch- Statistisch- historisch *Handboek*. 't Is weggesmeten geld,

E. *U.*

ONDERWIJS.

Wij lezen in de Wekker:

„Voor eenige weken werd de te *Voorburg* bestaande bewaarschool door H. M. de Koningin bezocht. Daar de dorpsbewoners van dit bezoek geene kennis droegen, was het hun onmogelijk geweest, hunne vreugd daarover te kennen te geven. Later echter hebben zij zich daarvoor schadeloos gesteld: H. M. woonde namelijk, de plegtigheid bij van het leggen van den eersten steen der nieuwe bewaarschool. Uit schier alle huizen wapperden vlaggen, welke hier en daar door groen- en bloemfestoen werden afgewisseld; deze blijken van belangstelling waren even algemeen als vrijwillig, daar geenerlei verzoek daartoe was gedaan. Ten 2 ure reed H. M. de Koningin, vergezeld van eene hofdame, door *Voorburg* naar *Vreugd* en *Rust*, alwaar H. M. eenigen tijd vertoefde. Van daar wandelde H. M. met den eigenaar van het nieuwe gebouw en zijne familie, naar het terrein; de fundamenten waren reeds gelegd en de verdere bouw wachtte slechts op den eersten steen. De baron Lamoraal von Geusaü en de heer Patijn met den heer Hoffman, — leden van het bestuur der bewaarschool, bevonden zich aldaar. Aan de kinderen der bewaarschool was eene afzonderlijke plaats aangewezen; het werkvolk bevond zich op het terrein, hetwelk met vlaggen versierd en met groen omkransd, een regt feestelijk aanzien had. Door acht meisjes der bewaarschool werd het pad van H. M. bestrooid, hetgeen naar eene tent leidde, waar H. M. plaats nam. De kinderen hieven, met begeleiding der piano, het volkslied aan. Acht knaapjes verlieten daarop hunne zitplaatsen, vier hunner droegen een rood fluweelen kussen, waarop een zilveren truweel lag; de vier overige belastten zich met het verdere zilveren metselgereedschap; eene bloemen- pijramide wees de plaats aan, waar de steen zou gelegd worden; weldra werd deze bevestigd; in wit marmer is daarop de koningskroon gebeeldhouwd, met deze woorden: *Sophia*, Koningin der Nederlanden, en den datum. De baron Lamoraal von Geusaü dankte H. M. voor het bewijs van belangstelling, hetwelk H. M. door Hd. komst aan de inrigting had willen geven, waarop het toepasselijk gezang der kinderen de plegtigheid besloot.

Zoo ligt dan de naam der Koningin ten grondslag aan het nieuwe gebouw en werd het werk der bouwlieden door H. M. ingewijd. Moge het werk der opvoeding, dat later in het gebouw zal plaats vinden, den Heere zijn gewijd, opdat menig goed zaadje, in het kinderhart gestrooid, eene goede aarde vinde en rijke vrucht voortbrenge!"

Moge dit voortreffelijk voorbeeld van H. M. de Koningin eene opwekking zijn voor hen, die *veel* voor de opvoeding en ontwikkeling der jeugd konden doen, maar tot dusverre uit onverschilligheid of mindere belangstelling, *weinig*, of *niets* hebben gedaan!! —

Gepasseerden Woensdag den 26 Julij is door Burgemeester en Weth. der gemeente Dalen uitbesteed: *het vergrooten der Hoofdschool te Dalen*, waarvan aannemer is geworden de Mr. timmerm an H. Boesjes voor de som van *f* 1120.*".* Het Bestuur der gemeente Dalen komt den lof toe, dat het *veel* voor het onderwijs doet en daarvoor geene opofferingen schroomt. Immers sedert zeer korten tijd heeft het drie nieuwe, uitmuntende schoolgebouwen laten daarstellen en is deze belangrijke vergrooting en verfraaijing der Hoofdschool, het vierde werk. Het Bestuur begrijpt teregt, dat het aan de inwoners der gemeente ook niets beters kan geven.

?

In de voor eenigen tijd door het Gedeputeerd bestuur dezer Provincie gearresteerde lijst van geneeskunst-oefenaren in dit gewest komt de heer *H. P. Krull*, Med. doctor te Gieten, als heelmeester voor, en zullende als zoodanig in Mei 1852 te Assen zijn toegelaten; men herinnert zich niet, dat de heer *Krull* een examen als heelmeester heeft afgelegd, hetgeen men anders wel kon weten, daar thans de examens in het openbaar worden afgenomen; zelfs wordt er verzekerd, dat sommige leden van de Provinciale Geneeskundige Commissie er geheel onkundig van zijn, dat de heer Krull een examen als heelmeester zou hebben afgelegd of eene acte van admissie als zoodanig zou hebben verkregen. Van den anderen kant verzekert men echter, dat het diploma van den heer *Krull* door de heeren *Amshoff* en *Pruissen*, President en Secretaris der Prov. Geneeskundige Commissie, zou onderteekend zijn. De vraag rijst nu; is de heer *Krull* wettig als heelmeester toegelaten? of hoe is het met deze zaak gelegen, die tot allerlei vermoedens aanleiding geeft? Gaarne zou men, in het belang der zaak, deze vraag in dit blad beantwoord zien. X.

Bescheidene Vraag?

Zoude de politie van Assen niet bij magte zijn het straatrumoer van beschonken lieden, vooral Zondags avonds alhier tegen te gaan? 't is schandelijk, dat zulks in een beschaafd land kan geduld worden, en men telkens gevaar loopt, zoo als meermalen geschied, door die rustverstoorders aangerand of uitgejouwd te worden. N. N.

ALLERLEI.

Als bijzonderheid wordt gemeld, dat het Amerikaansch schip *Soevereign of the sea*, in plaats van touw een uit katoen vervaardigd want heeft, en katoenen zeilen voert, die slechts de helft der gewone kosten vereischen. Men zegt dat katoen niet zoo als touw door wrijving slijt en na jaren gebruik dezelfde waarde behoudt.

Bij de behandeling eener bill tot heffing van tol op straatwegen, is door het Lagerhuis eene bepaling aangenomen die het gebruik van honden tot het trekken van voertuigen op alle straatwegen in Engeland en Wales verbiedt. Deze reeds vroeger in Londen ingevoerde bepaling werd door een der leden voorgesteld uit hoofde dat het rijden van hondenwagens op straatwegen hinderlijk was voor het overige vervoer langs dezelve.

Een Hongaarsch uitgewekene, van zijne vrouw en kinderen vergezeld, scheepte zich te Smirna in, aan boord van de Lloyd-paketboot *Austria*. Nog in de haven zijnde, geeft de kapitein aan den Hongaar kennis dat hij in naam van den raad hem in arrest heeft en hem naar Triëst zal brengen. De Hongaar verzet zich daartegen, doch neemt daarna den schijn aan als of hij zich onderwerpt; hij begeeft zich op eene afgelegen plaats van het schip en gebruik makende van een oogenblik, dat men hem niet bewaakt, werpt hij zich in zee. Een schipper redt hem en brengt hem op zijne schuit naar den konsul van Amerika, door wien de ongelukkige, die door zijnen pas aantoont dat hij regt heeft op de Amerikaansche bescherming, wordt ontvangen. De konsul eischte daarop in krachtige taal de uitlevering van de vrouw en kinderen des Hongaars, waaraan gevolg werd gegeven, en de geredden zijn den 16 Julij met de Fransche paketboot te Smirna aangebragt.

Een treurig ongeval heeft te Montesquiou (Frankrijk) plaats gevonden. Den 20 Julij, tegen den middag, waren eenige maaijers aan hun werk op het veld bezig, toen een vreemd geluid in de lucht en het gezigt van een wit ligchaam hen eensklaps deed ontstellen. Zij hadden naauwelijks hunne blikken opwaarts gerigt, of zij bespeurden, op eenige schreden van hen af, het lijk eener jonge in het wit gekleede vrouw. Zij was met het hoofd naar beneden gevallen. De schedel was in tweeën gespleten en de hersenen waren eenige ellen ver over het gras verspreid. Men kan zich moeijelijk een denkbeeld vormen van de ontzetting der landlieden. Zij zonden in allerijl een bode naar de stad, en de geheele bevolking, met den vicaris en de geneeskundigen aan het hoofd, begaven zich naar de plaats van het ongeval. Eerst geloofden de landlieden aan een wonder, doch weldra kwam men tot de overtuiging, dat de ongelukkige jonge vrouw eene luchtreizigster was, die den dood op een dier gevaarlijke togten gevonden had; men ontdekte dan ook spoedig daarop een in een eikenboom uitgeworpen anker. Men verneemt thans, dat er te Mont-Marsan de opstijging van een ballon zou plaats vinden, en men kan dus aannemen, dat het slagtoffer met dien ballon is opgestegen. Tusschen de beide plaatsen is evenwel een afstand van vijf en twintig mijlen.

ADVERTENTIEN.

R. HOOGENKAMP,

Onderwijzer te Diever,

vraagt eenen **ONDERMEESTER** van EENIGEN RANG. Brieven franco.

De ondergeteekende, wegens het overlijden van haren Echtgenoot R. KOOPMANS, de

SCHILDER-, GLAZEMAKERS-
EN
BEHANGERSAFFAIRE

OVERGEDAAN hebbende aan haren **oudsten Zoon J. KOOPMANS,** bedankt mitsdien hare geëerde begunstigers voor het zoovele jaren genotene vertrouwen.

M. VAN DEVENTER,
Wed. R. KOOPMANS.

Mij houdende aan bovenstaande annonce, **beveel ik mij bij mijns Vaders begunstigers en overige Plaatsgenooten beleefdelijk aan,** belovende door eene eerlijke en keurige bediening mij dat vertrouwen waardig te maken, dat mijn Vader onafgebroken mogt genieten.

HOOGEVEEN 2 Augustus 1853.

J. KOOPMANS.

IN HET HEEREN-LOGEMENT
te MEPPEL
OP DONDERDAG DEN 11 AUGUSTUS
AANSTAANDE,

des avonds te **7 uren** te beginnen, op **favorabele condítiën**

PUBLIEKE INZATE
en 8 dagen later
PALMSLAG OF FINALE VERKOOP

met alsdan dadelijke aanvaarding, ten verzoeke van den Heer D. G. BRASPOT aldaar, van het

LANDGOED RECHTEREN,

zeer voordeelig en aangenaam tevens bij *MEPPEL* gelegen; bestaande in eene **hechte en sterke**

HEEREN HUIZINGE met **STALLING, WAGENHUIS** en aanhoorige **TREKKAST** van 7 groote ramen, waarvan er thans zes door eenen, bijzonder groote overheerlijke blaauwe druiven gevenden **Wijnstok** ingenomen en volledig beslagen worden, mitsgaders **PAKHUIZEN, BERGPLAATSEN, SCHUREN** en verdere **GETIMMERS,** en waarin sedert 1792 de

ZEEPZIEDERIJ

is uitgeoefend; waartoe zoo als trouwens tot vele andere fabrijken, de gunstige ligging van dit goed aan het water en in onmiddelijke nabijheid van Meppel, hetzelve allezins aanbeveelt.

Behoorende overigens mede nog tot hetzelve spatieuse **TUIN en BOOMGAARD,** mitsgaders best **WEILAND,** alles thans gezamenlijk een geheel uitmakende.

Nader onderrigt kan in persoon of ten gevolge vrachtvrije brieven bij Mr. G. L. KNIPHORST te Meppel en ten kantore van den *NOTARIS* Mr. W. L. TONCKENS aldaar, worden verkregen; zijnde dit goed daags vóór de INZATE en PALMSLAG voor een ieder te zien.

De Erven L. B. SCHOLTEN zullen op e...

DONDERDAG DEN 11 DEZER MAAND

des voormiddags te elf uur, in het Logement va... VAN TAREL te *Dalen*,

PUBLIEK VERKOOPEN:

Een **WINKELHUIS,** extra goed ter nering staand... aan de straat te *Dalen*, m... daar achter gelegen **TUI... GROND,** ter grootte te zamen van 05 roed... 40 ellen.

WESTERBORK den 5 Augustus 1853.

Notaris: Mr. J. T. KIJMMELL.

OP WOENSDAG DEN 24 AUGUSTU...

1853, 's avonds te 6 ure, ten huize van den Lo... gementhouder LUXWOLDA te *Smilde*, zal, ten over... staan van Mr. J. T. KIJMMELL, Notaris te *Westerbork* door de ERVEN KIJMMELL worden gehouden de

EERSTE VEILING OF INZAT...

van

1o. De **KOORNWIND... MOLEN,** met bijbehooren... **HUIS en SCHUUR, HO...** en **KAMPEN,** staande en g... legen te *SMILDE*, bij de *VEEN... HOOP*;

2o. De **KOORNWIND... MOLEN,** met bijbehooren... **HUIS** en **HOF,** staande en gelegen te *SMILDE* bij den *WITTERWEG*.

Beide om door den KOOPER te worden aanvaa... op 1o NOVEMBER eerstkomende, kunnende de g... melde VOORWERPEN van nu af dagelijks door d... GADINGMAKENDEN worden in oogenschouw g... nomen, terwijl gedurende de 5 dagen, welke d... VEILING zullen voorafgaan, de **CONDITIEN va... VERKOOP** ter lezing liggen ter gemelder plaa... se, alsmede te *Assen* in het Logement van W. S... MER.

BURGERLIJKE STAND.

ASSEN, 30 Julij—5 Aug. Bev.: A. Sterken, geb. Woelde... van z. — Overl.: S. J. Steenmeijer, vr. g., 3 j. 4 m.

MARKTBERIGTEN.

GRONINGEN, 5 Aug.

Tarwe, Jarige	70	N.pd.	*f* 0.00	Boekweit, zand 64	N.pd. *f* 6..
„ N. Oml.	68	„	„ 8.20	„ „ 66	„ „ 6..
dito.	70	„	„ 8,70	„ veen 66	„ „ 6..
„ „ Old.	68	„	„ 7.95	„ „ 68	„ „ 6..
„ „ „	70	„	„ 8.45	Paardeboonen.. *f*	6.75 à ..
Rogge, N. Inl.	66	„	„ 6.80	Groene Erwten. „	0.00 à 0.00
„ O. „	68	„	„ 7.20	Graauwe „ „	00,00 à 0..
„ „ „	70	„	„ 7.60	Koolzaad ... *f*	11.05 à 12.0..
Haver, N. dikke	40	„	„ 3.10	Gort, grove . „	[illegible] 8..
„ „	50	„	„ 3.80	Gort, parel . „	0.000 à 00..
„ Voer	36	„	„ 2.90	Olie, raap per vat	39.00 à 00..
„ „	40	„	„ 3.15	Raapkoeken, ...	à ..
„ Zwarte	36	„	„ 3.00	Lijnkoeken	00.00 à 0..
„ „	40	„	„ 3.25	Boter ¼ ton....	00.00 à 00..
Garst, N. wint.	54	„	„ 4.70	Boter ⅛ „	à 00..
„ „ „	56	„	„ 5.10		
„ „ zomer	56	„	„ 0.00		
„ „ knob.	60	„	„ 0.00		

Tarwe stil en tot vorige prijzen met geringen handel. Rog... en Boekweit tot vorige prijzen aan gebruikers wel afgaan... Nieuwe W. Garst als genoteerd aan pelderijen verkocht. Hav... vond wederom weinig vraag en vooral in de dikke soorten ni... dan iets lager te plaatsen. Boonen prijshoudend. Eenige kl... jes nieuw Koolzaad ter markt, welke tot bovenstaande pr... slepend afgingen. Grove Gort wel te plaatsen. Raapolie w... zoo aangenaam.

ASSEN, 4 Aug. Rogge *f* 7.60, *f* 7,25, *f* 7,00. Boekwe... 7,50, 7,25, 7.00. Boter 80 a 75 ct. het Ned. pd. Aardappel... *f* 0,00 à *f* 0,00. Prijs van het brood *f* „-58 de 6 N. ℔

HOOGEVEEN, 2 Aug. Rogge *f* 8.00. Boekweit *f* 7.00. H... ver *f* 0.00. Boter Ned. pd. 00 cent. Zetting *f* 0.00.

COEVORDEN, 1 Aug. Rogge *f* 8,00. Boekweit *f* 7.50 ... ter Ned. pd. 55 ct. Zetting f 0.58.

MEPPEL, 4 Aug. Rogge, f 7.60 à f 8,20; Boekweit, f 5... f 7.25; Boter 1½ Ned. pd. f 1,30 á f 1,42, Boter per ⅛... *f* 18,00 à *f* 19.00. Zetting f 0.59.

AMSTERDAM, 3 Augustus. TARWE goed prijshou... ter consumtie; 127 ℔ witb. Poolsche *f* 355; 127 ℔ bont... *f* 350; 124 ℔ oude Vriesche *f* 285; 121 ℔ oude G... *f* 260. — ROGGE tot den verhoogden koers van gisteren bij partij verkocht; in Entr.: 119 ℔ nieuwe Archang... *f* 206; in Cons.: 115 ℔ oude Gedrongde *f* 196. — GARST en HAVE... zonder handel.— BOEKWEIT prijshoudend; 116 ℔ puike Frans... Vlaamsche *f* 180; 122 ℔ Holsteinsche *f* 225. — Tegen Maand... aanstaande zijn in veiling aangeslagen: circa 61 last (120... bonte Sandomirca Tarwe. — KOOLZAAD in deze en in... volgende maand hooger betaald; latere maanden prijshoudend; 9 vat. Olie in Sept. en Oct. £ 68,50; Nov. £ 69; Dec. £ 6... April £ 68; Aug. £ 68. — LIJNZAAD zonder handel. RAAPOLIE met geretireerde verkoopers en hooger bet... op 6w. *f* 37,75; Vlieg. *f* 36,75; 1o Sept. *f* 37,25, 50; Oct. *f* 38⅛, 25; Nov. *f* 38,50, ⅜; Dec. *f* 38,75, ⅞, Mei *f* 39,2... LIJNOLIE vast; op 6w *f* 32,50, Vlieg. *f* 31,50; Oct. *f*... Nov. *f* 31,75. — HENNEPOLIE op 6w. *f* 38; Vlieg. *f* 3... RAAPKOEKEN per 1040 stuks *f* 75 a 80. — LIJNKOE... per 104 stuks *f* 10,50 a 13.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 4 Aug. 1853.

			GEBLEVEN.
Nederl. W. S.	2½	pct.	63⅝
„ „	3	„	76⅝
„ „	4	„	95 5/16
Amort. Synd.	3½	„	
Handelm.	4½	„	126¼
O. I. Leening	4	„	95⅛
Aand. Holl. Spoorw.			
Aand. Rijn Sp.	4½	„	
Haarl. Meer	5	„	
Rusl. Ob. Hope	5	„	108⅝
Dito 1828/29	5	„	107⅞
Cert. 1831/33	5	„	
Dito 1840	4	„	93⅝
Dito Stieglitz	4	„	93
Ins. in Assign.	6	„	75
Cert. van dito	6	„	

			GEBL...
Polen. Oblig.	4	pct.	[illegible]
Spanje. Oblig.	1	„	[illegible]
Obligatiën	3	„	[illegible]
Binnenl.	3	„	[illegible]
Amortisable			
Bewijz. Coup.			[illegible]
Oostenrijk,			
Oblig. Goll	5	„	87..
„ „	4	„	[illegible]
„ Metal.	5	„	94..
„ „ N.	5	„	[illegible]
„ „	2½	„	[illegible]
Belgie, Cert.	2½	„	[illegible]
Rothschild	2½	„	[illegible]
Portug., Lond.	5	„	[illegible]
„	4		
Amerika Bank-Act.			

TER BOEK- EN COURANTDRUKKERIJ
van **M. T. Sz. GRATAMA,** TE ASS...